

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

перший проректор

Василь БАЛУХ

«_» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти
у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
тема : «Актуальні питання сучасної географічної освіти»
за спеціальністю _____ 014.17 Середня освіта (географія)

шифр і назва спеціальності

галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка

шифр і назва галузі

обсяг _____ 30 години (1 кредит ЄКТС)

кількість годин (кількість кредитів ЄКТС)

«УХВАЛЕНО»

вченою радою географічного
факультету

Голова вченої ради

Валерій РУДЕНКО

Протокол № 8 від «18.03.2020 р.»

Чернівці
2020 р.

РОЗРОБЛЕНО: робочою групою кафедр географії України та регіоналістики, фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Керівник робочої групи: Цепенда Михайло Володимирович, доцент, кандидат географічних наук, доцент, заступник декана географічного факультету

Робоча група:

1. Мирослав ЗАЯЧУК, доцент, доктор географічних наук;
2. Наталія ЗАБЛОТОВСЬКА, доцент, кандидат географічних наук
3. Олександра ЧУБРЕЙ, доцент, кандидат історичних наук;
4. Василь ДЖАМАН, професор, доктор географічних наук;
5. Петро ЧЕРНЕГА, доцент, кандидат географічних наук;
6. Вероніка ГРИЦКУ, доцент, кандидат географічних наук;
7. Сергій КИРИЛЮК, доцент, кандидат географічних наук.

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 11 від «05.03.2020 р.»

Завідувач кафедри _____ Василь ДЖАМАН

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 11 від «30.01.2020 р.»

Завідувач кафедри _____ Володимир КРУЛЬ

Затверджено на засіданні економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 10 від «28.01.2020 р.»

Завідувач кафедри _____ Володимир ВАЦЕБА

Програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Постанов КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 27 грудня 2019 р. №1133 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Листа МОН № 1/9-683 від 04.11.19 року, Постанови КМУ від 27.08.2010 року № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами, що належать до державної та комунальної власності», Положення про порядок надання платних освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та фахової передвищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та ін.

Цільова аудиторія

Педагогічні працівники (вчителі географії) закладів загальної середньої і фахової передвищої освіти усіх форм власності та сфер управління.

Напрями підвищення кваліфікації:

- розвиток професійних компетентностей вчителів географії (знання навчального предмета, фахових методик, технологій тощо);
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей умінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”¹;
- використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

Метою програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів є розвиток їх професійної компетентності в напрямі удосконалення фахових методик та опрацювання новітньої просторової геоінформації, особистісної саморегуляції, опанування сучасними освітніми технологіями за принципами дитиноцентризму, здоров’язбереження та інклюзії.

Графік освітнього процесу процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти – з жовтня по червень навчального року (як правило у канікулярний період) та за наявності не менше 10 осіб, зареєстрованих на конкретний профіль;

Форми підвищення кваліфікації:

–інституційна (очна).

Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Один день підвищення кваліфікації оцінюється у 6 годин (0,2 кредиту ЄКТС).

Мінімальна та максимальна кількість осіб (в одній групі), які підвищують кваліфікацію за спеціальністю **014.17 Середня освіта (географія)** – 10 –30.

**Програма підвищення кваліфікації
для педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової
передвищої освіти
за акредитованою спеціальністю 014.17 Середня освіта (географія)
Тема «Актуальні питання сучасної географічної освіти»**

№ п/п	Тема	Форма проведення	Тривалість	Викладач	Кафедра
Напрямок «Розвиток професійних компетентностей вчителів географії (знання навчального предмета, фахових методик, технологій тощо)»					
1	Проблема професійної підготовки вчителів географії. Основні етапи становлення та розвитку системи професійної підготовки вчителів географії. Проблеми та перспективи розвитку системи вищої освіти Теоретичні основи професійної підготовки майбутніх учителів. Особливості реалізації компетентнісного підходу в системі освіти. Психологічні аспекти організації професійної підготовки фахівців. Зарубіжний досвід професійної підготовки вчителів. Теорія і практика професійної підготовки вчителів географії	лекція	2	доцент, к.і.н. Чубрей О.С.	економічної географії та екологічного менеджменту
2	Компетентнісна модель вчителя географії Емоційно-ціннісний компонент. Предметно-теоретична компонента. Операційно-технологічний компонент. Особистісна компонента. Концептуальні основи професійної моделі.	лекція	2	доцент, к.геогр.н. Кирилюк С.М.	фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

	Основні принципи професійної моделі. Сукупність умов при формуванні професійної моделі. Реалізація компонентів компетентнісної та професійної моделей під час педагогічної діяльності.				
3	Перспективні концепти зарубіжного досвіду в галузі професійної підготовки учителів географії. Професійна підготовка учителів географії у пострадянському освітньому просторі Концепти професійної підготовки учителів географії в європейських країнах. Професійна підготовка учителів географії закордоном. Сучасні тенденції реформування системи освіти України. Тенденції реформування системи загальної середньої освіти та системи післядипломної освіти України.	лекція	2	доцент, к.і.н. Чубрей О.С.	економічної географії та екологічного менеджменту
4	Міжпредметні зв'язки у курсі викладання географії у школі.		2	доцент, к.геогр.н. Грицьку В.С.	економічної географії та екологічного менеджменту
5	Основні гіпотези походження літосфери та структура земної кори. Еволюція гіпотез формування літосфери та земної кори. Становлення теорії тектоніки літосферних плит як пануючої гіпотези кінця 20 – початку 21 ст. Основні положення тектоніки плит.		2	доцент, к.геогр.н. Чернега П.І.	фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
Всього годин за напрямом			10		
Напрямок “Використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі”					
6	Топографічна карта. Розграфка і номенклатура. Географічні і прямокутні координати. Умовні позначення. Зображення рельєфу(абсолютна і відносна висота, стрімкість схилів, похил і падіння річки). Кути орієнтування. Вимірювання на топографічній карті.	практичне заняття з елементами тренінгу та самостійна робота	2 (1)	доцент, д. геогр. н. Заячук М.Д., доцент, к. геогр. н. Заблотовська Н.В.	географії України та регіоналістики
7	Математична основа географічних карт. Картографічні проекції. Сутність генералізації. Засоби і способи картографічного зображення об'єктів, процесів і явищ на	практичне заняття з елементами тренінгу та самостійна робота	2 (1)	доцент, д. геогр. н. Заячук М.Д., доцент, к. геогр. н.	географії України та регіоналістики

	загальногеографічних та тематичних картах.			Заблотовська Н.В.	
8	Використання на уроках географії електронних карт та картографічних інтернет джерел. Глобальні ГІС. Інформаційні системи геоecологічного моніторингу. Електронні атласи. Електронні ГІС-посібники у шкільній географії.	практичне заняття з елементами тренінгу	2	доцент, к. геогр. н. Заблотовська Н.В.	географії України та регіоналістики
9	Методичні прийоми використання ГІС при виконання практичних робіт з географії. На прикладі конкретних практичних робіт шкільної програми вивчення географії аналіз структурно-функціональних особливостей і освоєння прийомів роботи в Інтернет-ГІС «Google Earth». Визначення географічних координат вказаної точки. Пошук об'єкта за заданими координатами. Розрахунки відстаней між точками. Побудова гіпсометричного профілю.	практичне заняття з елементами тренінгу	2	доцент, к. геогр. н. Заблотовська Н.В.	географії України та регіоналістики
10	Географічні інформаційні системи та їх функціональні можливості. Понятійний апарат ГІС. Комерційні ГІС-пакети і вільно-доступне ГІС-забезпечення. Характеристика структурно-функціональних особливостей ГІС-пакетів і сімейств ГІС. Тенденції розвитку програмного ГІС-забезпечення.	самостійне опрацювання	2	доцент, к. геогр. н. Заблотовська Н.В.	географії України та регіоналістики
Всього годин за напрямом			10 (4 год. самостійна робота)		
Напрямок «Формування ключових компетентностей умінь, визначених <u>частиною першою</u> статті 12 Закону України «Про освіту»»					
11	Національна економіка. Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського розвитку (ІЛР). Секторальна модель економіки країни. Форми суспільної організації виробництва. Форми просторової організації національної економіки. Чинники розміщення виробництва.	лекція, тренінг, ділова гра	2	доцент, к.і.н. Чубрей О.С.	економічної географії та екологічного менеджменту
12	Географічні аспекти глобальних проблем людства і питання їх вирішення в Україні. Глобальні міжнародні геополітичні проблеми. Глобальні екологічні та	лекція	2	проф., д.геогр.н. Джаман В.О.	географії України та регіоналістики

	сировинно-енергетичні проблеми. Глобальні соціально-економічні проблеми (забезпечення життєдіяльності та якості життя людини).				
13	Географічні аспекти екологічних проблем в Україні. Екологічні проблеми поверхневих водних об'єктів України (просторові відміни). Екологічні проблеми повітряного середовища України (територіальні особливості). Утворення та наявність відходів за регіонами України. Географічні аспекти забруднення оточуючого середовища в Україні.	практичне заняття	1	проф., д.геогр.н. Джаман В.О.	географії України та регіоналістики
14	Україна в геополітичному вимірі. Геополітична структура сучасного світу. Світовий порядок в геополітичному просторі. Глобальне управління. Сценарії світового розвитку. Концепції Фукуяма, Хантігтона, Бжезінського, двополюсна концепція. Місце України на сучасній геополітичній карті світу. Основні вектори сучасної української геополітики. Україна в міжнародних організаціях.	самостійне опрацювання	2	доцент, д. геогр. н. Заячук М.Д.	географії України та регіоналістики
15	Україна в системі глобальних економічних відносин. Інклюзивний розвиток. ТНК в Україні, вплив на економіку держави. Географія зовнішньої торгівлі товарами, транспортних і туристичних послуг, іноземних інвестицій, науково-технічного співробітництва. Конкурентні переваги України на світових ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини, ринках металів. Місце України у світових рейтингах глобальної конкурентноздатності, легкості ведення бізнесу, розвитку людського потенціалу, економічної свободи, ефективності логістики, освіти, багатовимірної бідності та ін. Вільні економічні зони в Україні	лекція, дискусія	2	доцент, д. геогр. н. Заячук М.Д., доцент, к.і.н. Чубрей О.С.	географії України та регіоналістики ; економічної географії та екологічного менеджменту

16	Сталий (збалансований) розвиток: поняття та індикатори. Декларація тисячоліття ООН. Реалізація концепції сталого розвитку в різних країнах: успіхи та прорахунки. Стратегія збалансованого розвитку України.	лекція	1	проф, д. геогр. н. Джаман В.О., доцент, д. геогр. н. Заячук М.Д.	географії України та регіоналістики
Всього за напрямом			10 (2 год. самостійна робота)		
Всього годин			30		

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/ набуватимуться:

– загальні:

- *загально-навчальна* – здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання;

- *дослідницько-праксеологічна* – здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності; приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно;

- *комунікативна* – здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів;

- *громадянська* – здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства; застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України;

- *етична* – здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики педагогічного працівника);

- *соціокультурна* – здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність

ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вихователя. Здатність до цінування та поваги до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей вихованцям, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей;

- *міжособистісної взаємодії* – здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів; здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань;

- *адаптивна* – здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання дітей раннього та дошкільного віку, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією закладу дошкільної освіти й колегами;

- *рефлексивна* – здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку вчителя, творчому підходу до організації освітнього процесу загальноосвітнього закладу. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів загальноосвітніх закладів;

- *здоров'язберезувальна* – здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих; застосовувати знання, вміння, цінності та досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язберезувальної діяльності в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти, та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

– **фахові:**

- *предметна* – здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки, формування географічних знань, умінь та навичок;

- *психологічна* – здатність до розвитку суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку;

- *педагогічна* – здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в загальноосвітньому закладі;

- *методична* – здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі; теоретична та практична готовність до проведення занять, що виявляється у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь із окремих розділів освітньої програми;

- *професійно-комунікативна* – здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики

комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з суб'єктами освітнього процесу, батьками, колегами;

- *емоційно-ціннісна* – здатність формувати ставлення до довкілля й людської діяльності, шляхом формування поглядів, переконань, ціннісних орієнтацій тощо;

- *географічне бачення світу* – вміння мислити просторово й комплексно, формувати регіональні образи та узагальнення, виявляти та аналізувати глобальні і регіональні процеси та явища;

- *інтерактивна та інформаційна* – вміння оперувати просторовою геоінформацією, здійснювати оцінку достовірності та на основі її аналізу формувати обґрунтовані висновки;

- *мотиваційні та когнітивні* – готовність до прояву предметних (географічних) компетентностей та формування досвіду прояву їх в стандартних і нестандартних ситуаціях, емоційно-вольової регуляції і результату прояву компетентностей.

Опис досягнутих результатів навчання

Після підвищення кваліфікації педагогічний працівник повинен

- знання особливостей реалізації компетентнісного підходу в системі географічної освіти, розуміння засад теорії і практики професійної підготовки вчителів географії, вміння застосовувати переваги міжпредметних зв'язків, організувати вивчення географії в загальноосвітньому закладі з урахуванням основоположних освітніх принципів;

- знання механізмів реалізації компонентів компетентнісної та професійної моделей у діяльності вчителя географії;

- вміння застосовувати картографічні та геоінформаційні компетенції під час роботи з топографічними і тематичними картами, геоінформаційними та навігаційними системами, електронними картами та картографічними Інтернет-джерелами;

- оволодіння знаннями навчального предмета й особливостями їх використання у навчальному процесі (гіпотези походження літосфери, теорії геопросторової організації та полюсів зростання; розуміння сучасної світової геополітики та засадничих основ сталого розвитку)

Вартість послуг

Встановлення вартості платної послуги здійснюється на базі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з її наданням відповідно до пункту 2 наказу

Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 року № 736/902/758.

Розмір плати за підвищення кваліфікації визначається на підставі її вартості. Калькуляційною одиницею є вартість отримання послуги однією фізичною особою за весь період її надання у повному обсязі. Вартість платної послуги затверджується та оголошується наказом ректора Університету.

Інформація про вартість послуг висвітлена на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – <https://drive.google.com/file/d/1XMAydSKnuGRO6yebInjfAzMPoNDQWegM/view>

Місце надання послуги

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського, 2, корпус 6

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації

Факт підвищення кваліфікації педагогічного працівника підтверджується свідоцтвом про проходження підвищення кваліфікації (Додаток А), яке розробляється Університетом, підписується ректором або уповноваженою ним особою – першим проректором.

Зміст свідоцтва про підвищення кваліфікації

Міністерство освіти та науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Серія ___ Номер ___ / ___ від « ___ » _____ 20__ р.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ

з « ___ » _____ 20__ року по « ___ » _____ 20__ року

підвищив (-ла) кваліфікацію в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників за спеціальністю 014.17 Середня освіта (географія)

Тема «Актуальні питання сучасної географічної освіти»

напрями: розвиток професійних компетентностей вчителів географії (знання навчального предмета, фахових методик, технологій тощо) – 10 год.; формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей умінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту» – 10 год.; використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі – 10 год.

Загальний обсяг програми – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації – дистанційна.

Професійні можливості за результатами опанування програми

Опис досягнутих результатів навчання:

- знання особливостей реалізації компетентнісного підходу в системі географічної освіти, розуміння засад теорії і практики професійної підготовки вчителів географії, вміння застосовувати переваги міжпредметних зв'язків, організовувати вивчення географії в загальноосвітньому закладі з урахуванням основоположних освітніх принципів;
- знання механізмів реалізації компонентів компетентнісної та професійної моделей у діяльності вчителя географії;
- вміння застосовувати картографічні та геоінформаційні компетенції під час роботи з топографічними і тематичними картами, геоінформаційними та навігаційними системами, електронними картами та картографічними Інтернет-джерелами;
- оволодіння знаннями навчального предмета й особливостями їх використання у навчальному процесі (гіпотези походження літосфери, теорії геопросторової організації та полюсів зростання; розуміння сучасної світової геополітики та засадничих основ сталого розвитку)

Перший проректор

Василь БАЛУХ